

Reactie op het wetsvoorstel Kaderwet Rijksinspecties.

In de begrippenlijst van het voorstel ontbreekt een definitie van het begrip “werkprogramma”. In artikel 12 lid 2 wordt wel aangegeven wat het werkprogramma moet omvatten. Dat zijn 4 punten (a-d), namelijk een risicoanalyse, overzicht van geplande werkzaamheden waaronder onderzoeken, verslag betrokkenheid van maatschappelijke actoren en een reactie op de aandachtspunten van de minister. In dit opzicht sluit de invulling, mede ook gezien het meerjarig karakter, aan bij de initiatiefnota van Omtzigt. Als voorbeeld wordt, in de memorie, vaak verwezen naar de IBTD, als een recent opgerichte inspectie met een ook recente regelgeving.

Wat onduidelijk was in de nota Omtzigt en ook in het wetsvoorstel nog verduidelijking kan gebruiken, is de feitelijke inhoud en vormgeving van het toezicht. In een recent artikel in het Tijdschrift voor Toezicht heb ik daar, naar aanleiding van de nota Omtzigt al op gewezen:

https://www.bjutijdschriften.nl/tijdschrift/tijdschrifttoezicht/2024/1/TvT_1879-8705_2024_015_001_006

De strekking daar is dat de onafhankelijke werkwijze van de inspectie ernstig in het geding kan raken als zij niet los van politieke beïnvloeding in staat is haar onderzoeksmethode en -inrichting vast te stellen. In het artikel wordt ook de IBTD opgevoerd, waarvan het (jaar)werkplan door de IG wordt vastgesteld en door de minister wordt goedgekeurd. De werkwijze van deze inspectie is echter volledig haar eigen zaak. Die wordt door de IG zelf vastgesteld en behoeft geen goedkeuring van de minister. Het pleidooi is dat in het kader van een inspectiewet uniform voor alle inspecties te regelen.

Het voorstel maakt niet duidelijk of de wijze van vaststelling van het werkprogramma ook die van de werkwijze omvat. Die duidelijkheid moet in elk geval worden verschaft. Dat kan door te stellen dat die daar onderdeel van uitmaakt, of dat deze, net als bij IBTD, onder volledige verantwoordelijkheid van de IG komt te vallen. Daarbij is het vervolgens noodzakelijk overige wetten, zoals de WOT, op dit punt hiermee in overeenstemming te brengen.

In de MvT bij het wetsvoorstel wordt terecht sterk de nadruk gelegd op de deskundigheid en professionaliteit van de inspecties, welke nadruk ook voortvloeit uit de eerste kaderstellende visie op toezicht. Als directe politieke beïnvloeding van de werkwijze van de inspectie plaatsvindt, doet dat sterk afbreuk aan die professionaliteit. Dat is dus strijdig met een van de kernpunten van de visie.

Met vriendelijke groet,

Dr. J.J.H. Verkroost